

Wskazówki do pracy z dzieckiem z Zespołem Aspergera.

Zespół Aspergera należy do grupy tzw. całościowych zaburzeń neurologicznych i jest jego najłagodniejszą formą. Zaburzenie to charakteryzuje się brakiem odpowiednich dla wieku umiejętności uwarunkowanych dojrzewaniem mózgu. Dotyczą wielu sfer rozwoju i funkcjonowania dziecka w przypadku Zespołu Aspergera objawy dotyczą;

-zaburzeń interakcji społecznych,

-zaburzeń porozumiewania się (dwustronnej komunikacji bezpośredniej i pośredniej),

-występowania powtarzających się, stereotypowych wzorców zachowania, zainteresowań i aktywności.

W procesie nauczania i wychowania ucznia z zespołem Aspergera ważna jest indywidualizacja wymagań i metod pracy w zależności od rzeczywistych trudności występujących u ucznia z jednoczesnym uwzględnieniem jego mocnych stron. Sukces edukacyjny ucznia zależy od zrozumienia jego problemów przez nauczyciela, od ich tolerancji, wyrozumiałości i akceptacji faktu, że uczeń z zespołem Aspergera będzie wymagał większego wsparcia i zaangażowania ze strony nauczyciela.

Oto kilka ogólnych **wskazówek dla nauczycieli w pracy z dzieckiem z zespołem Aspergera**.

- dostosuj do indywidualnych potrzeb ucznia proces nauczania oraz jego miejsce nauki,

- pomóż dziecku w nabywaniu umiejętności w zakresie; funkcji wykonawczych', takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się,

- wspomagaj rozwój umiejętności komunikacyjnych dziecka (słownictwo, rozumienie),

- pracuj z uczniem w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia takie jak pochwała, nagradzanie,

- wdrażaj i oczekuj od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole,

- pomagaj uczniowi w przeżywaniu stresu poprzez przewidywanie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji,

- wspieraj i umożliwiał dziecku kontakty społeczne,

- przedstawiaj nowe pojęcia lub materiał abstrakcyjny w sposób możliwie najbardziej konkretny,

- wykorzystuj zainteresowania ucznia, łącz nowe zagadnienia z zainteresowaniami dziecka,

- nie karz ucznia za objawy chorobowe,

- chroń dziecko przed przemocą rówieśników i stygmatyzacją z ich strony

Wskazówki dotyczące wsparcia ucznia z zespołem Aspergera w sferze kontaktów i umiejętności społecznych;

- pomagaj uczniowi w roważnym doborze kolegów, co może wpłynąć na poprawę jego umiejętności społecznych,
- zachęcaj i wspieraj włączanie się ucznia do grupowych zajęć, gier i zabaw,
- ucz dziecka stosowania zwrotów inicjujących i podtrzymujących rozmowę,
- wspieraj socjalizację poprzez zachęcanie go do udziału w kółkach zainteresowań, w zbiórkach harcerskich, wycieczkach klasowych,
- zachęcaj ucznia, by szukał pomocy, gdy czuje się zażenowany i nie wie, jak się ma zachować, poprzez wskazanie mu konkretnego sposobu rozwiązania,
- pomagaj uczniowi w przypadku trudności w kontaktach społecznych poprzez wskazywanie sposobów rozwiązywania ich i wskazywanie, jak w przyszłości uniknąć podobnych kłopotów,
- rozwijać w dziecku umiejętność odczytywania emocji za pomocą odpowiednich rysunków, zdjęć, nagrań video, obrazujących wyraz twarzy i gesty,
- w sytuacjach niepożądanego zachowania dokonaj opisu, co nie podobało się w zachowaniu dziecka, nazwij emocje i określ, czego oczekuje się od dziecka,
- staraj się minimalizować napięcie emocjonalne poprzez otoczenie dziecka atmosferą bezpieczeństwa i akceptacji,
- dokonuj analizy przyczyn zwiększonego napięcia emocjonalnego, staraj się uczyć dziecko sposobów rozładowywania stresu i negatywnych emocji,
- w sytuacji wzburzenia odizoluj dziecko na konieczny okres i daj mu możliwość zrelaksowania się np. poprzez słuchanie muzyki, sport, zabawę wodą,
- ucz prostych sposobów radzenia sobie ze stresem i trudnymi sytuacjami np. poprzez stosowanie techniki OOPP- (odejź, oddychaj, pomyśl, powiedz),
- w sytuacji narastania w dziecku emocji wycofaj się i pozwól mu ochłonać, wyciszyć się,
- wspieraj rozwój umiejętności rozpoznawania i rozumienia emocji nazywając w sposób adekwatny gesty, mimikę, mowę ciała,
- opracuj wspólnie z dzieckiem; Kodeks złości;, w którym zostanie określone, jakie zasady oraz sposoby będą akceptowane, a jakie nie
- umożliwienie innym dzieciom poznania mocnych stron kolegów,

- umożliwić dziecku prezentacji na forum klasy często ponadprzeciętnej wiedzy na określony temat,
- wykonywanie wspólnie z zespołem projektów klasowych,
- podczas dyskusji wskazywać ucznia, który ma zabrać głos,
- , gdy dziecko jest bardzo aktywne na lekcji, a jednocześnie impulsywne, staraj się wzywać go do odpowiedzi, jako pierwszego,
- częściej przypominaj dziecku zasady obowiązujące podczas komunikacji interpersonalnej,
- zapewnij dziecku przewidywalne i bezpieczne otoczenie,
- wyznaczaj limit czasowy na wykonanie zadania,
- informuj na bieżąco o nadchodzących zmianach w organizacji dnia szkolnego , unikaj niespodzianek,
- w przypadku zachowań niepożądanych szukaj ich motywów i reaguj adekwatnie do nich,
- mów o pozytywnych i negatywnych zachowaniach w sposób bardzo konkretny, w zamian za to podaj przykłady konkretnego zachowania

Wskazania w przypadku ucznia z zespołem Aspergera mającego problemy z nadwrażliwością sensoryczną.

- unikaj dotykania dziecka nadwrażliwego na dotyk i zapewnij poszanowanie granic dziecka przez rówieśników,
- zapewnij uczniowi źle znoszącymi hałas i nadmiar bodźców, poprzez umieszczenie ucznia w spokojnym miejscu lub posłuchać relaksacyjnej muzyki,
- minimalizuj dźwięki z tła, eliminuj dźwięki dla dziecka drażniące np.(dźwięk dzwonka, telefonu, stałe dźwięki o wysokich tonach),
- unikaj oświetlenia klasy lampami jarzeniowymi,
- przy nadwrażliwości na zapachy, unikać używania mocnych perfum, dezodorantów,
- spokojne i konsekwentne postępowanie z uczniem,
- stawianie jasnych wymagań,
- w miarę możliwości organizowanie przerw w pracy,

Wskazania dotyczące wspierania rozwoju umiejętności komunikacji i rozumienia języka.

- zachęcać ucznia do wzbogacania języka poprzez wyszukiwanie wyrazów bliskoznacznych,
- tworzenie przez uczniów własnych słowników pojęć i nowych terminów związanych z nauką szkolną – wyjaśniaj metafory i wyrazy wieloznaczne,
- staraj się przedstawiać pojęcia abstrakcyjne za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń-wrogość,
- dostosuj zadawanie pracy domowej do możliwości ucznia,
- używaj prostego języka, unikaj ironii, przenośni, idiomów, dowcipów, które mogą spowodować niepokój, zamęt, a nawet lęk u dziecka,
- pamiętaj, że w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gesty powinien być poparty informacją słowną,
- w związku z trudnościami w rozumieniu tekstu wskazane jest stosowanie pytań cząstkowych, pomocniczych,
- zachęcaj do czytania książek o ulubionej tematyce,
- pamiętaj, że dla dziecka z zespołem Aspergera książki o tematyce popularno- naukowej mogą być bardziej zrozumiałe niż opowiadania,
- mów prosto jak tylko się da . Unikaj zdań złożonych .Nie stosuj metafor, ironii, iluzji , osoba z AS może mieć problemy z ich rozumieniem,
- dotrzymuj słowa , dziecko z AS nie znosi niezrealizowanych obietnic i kłamstw,
- wyjaśniaj polecenia własnymi zdaniemii,
- dziel zadania na etapy tłumacz uczniowi indywidualnie polecenia do zadań , upewnij się czy rozumie polecenia,